

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פיי מהלכת
עדות הלכה ד סמנ
לאון רי טוש"ע י"מ סי'
לד טקף י'
יב ב ג מיי שם פ"ב
הלכה ד סמנ שם
טוש"ע שם טקף כה:
יג ד מיי שם הלכה ט
טוש"ע שם טקף לד
יטו ט"ז מיי כ"י קטע טע"ו
טו וטע"ו י"ח כ"ב ס' ד
כ ב מיי שם פ"י הל' ד
סמנ שם טוש"ע שם
טקף טו ועין כ"מ:

רבינו חננאל

אימתי ובמה אינו אלא
לפרש דברי חכמים כו'
ושנין גבירא אגברא
קרמית כלומר מדברי ר'
יהושע ור' יוחנן אהא
מקשי על ימי רב חמא הני
סברי דאימתי לפרש רומי
סבר אימתי נמי לחלוץ
הוא והתניא בבבאי דר'
יהודה חולק על החכמים
דחנני ר' יהודה אומר בזמן
שיש ליהן אומנות אחרת
היי אלו כשרין וזכאי בין
לפי שלא נתנה זירות אלא
היא וכן שיש ליהן אומנות
שלא היא פסולין ושנינו
הוא דקמתי וזכאי איני
החכמים השנוין במשנתנו
אלא ר' טרפון היא ור'
יהודה הוא ששונה אותו
בלשון חכמים לפי שהוא
אית ליה האי סבא דחנני
ר' יהודה אומר משום ר'
טרפון אין אחד מהן נזיר
לפי שלא נתנה זירות אלא
להפלאה אבל ר' יהודה
דמתיי מפרש דברי
החכמים אינו ונגסינן
בעירובין סוף פרק הלוח
שכן ר' חזקוני אמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה
כה' יהודה דאמר כד"א
בעירובי תחומין כו'
ואקשין עליה הלכתא
מכלל דלפניו והאמר
רבי' כל מקום שאמר ר'
יהודה אימתי ובמה אינו
אלא לפרש דברי חכמים
ומהירין ולא פליגי
והאמר רב חסדא חולקין
עליו תבירין על ר' יהודה
ואמרין גבירא אגברא קא
רמית כלומר מדברי רב
חסדא תורה דברי ר'
יהושע ושקלו וטרו בה
ומקשו ואימתי לפרש הוא
והתן אלו הן הפסולין
למשחק בקוביא. א"ר
יהודה אימתי בזמן שאין
לו אומנות אלא היא אבל
דמתיי כיון דלא ידע ר' אבי
לא קני גמר ומקני וזו
סבא דר' טרפון היא ושנה
בבבאי דברי רבי
בלשון חכמים וברייאת
כילה ר' יהודה. והמלוה
ברבית לעדות
התנהגה רבא מלוה הבאה
לו ברבית ואפי' ליה עובר
למשחק בקוביא: בר
היהודא ופסול ליה
בינינוס אסיהו עליה
חד אמר קמאי דידי

לאמר התם האי מאן דמקבל זוזי מתצריה למזבין ליה חמרא ופסע
ולא זבין משלם כדלוי אפרומוה דזולשפטו וקאמר התם דלסמכתא
היא כו' עד דמקשה הש"ס מאי שנא מאס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא ומשני התם גבי אס אוזיר ולא אעביד אשלים זמיטבא
משום דהוי זידו לא הויה אסמכתא
אלמא דלא הויה זידו הוי טפי
אסמכתא ממנה שהוא זידו על כן
נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי
גוונא לאו אסמכתא היא דלא הויה
אסמכתא אלא היכא שאלן יכול
להרויח כגון משלם שטריו וכו' דגט
פשוט (ב"ב דף קסח). אבל הכא לא
הויה אסמכתא משום דכיון דשניס
הס כל אחד ואחד מקני לתצריה מגו
דאי מרווח צעי איהו למקני צההיא
הנאה גמר ומקני לתצריה ולפי זה כל
שידוכין לא הויה אסמכתא משום
דכל חד וחד צעי ולקני גמר נמי
ומקני ומיהו קשה על פי ר"ת שהרי
צפרק הוצב (ב"ב דף קמ"ג וס' א) אמרינן
הנותן עירצון לתצרו ואמר לו אס
אני חוזר צי עירצוני מחול לך והלא
אומר אס אני חוזר צי אכפול לך
עירצון נתקיימו התנאים דברי רבי
יוסי ומסיק התם לצסוף אליבא דר'
יהודה דהויה אסמכתא ולא קניא
אלמא אפי' גביס תשיב אסמכתא
ולא אמרינן מגו ט' דאי צעי קנין
העירצון אס חזירו חוזר צו מקנה
נמי כנגד העירצון לתצרו כשהוא
חוזר צו ועוד משמע לקמן גבי
נריכותות דמפריחי יוניס דהיכא
שהוא סבור דזידו להרויח הויה
אסמכתא צעלמא טפי כפירש רש"י
על כן נראה לר"י עיקר כפירוש רש"י
ואי קניא לו מההיא דלחזו נשך
כפירש לעיל תריץ הכי שאני התם
דודאי דבר שהוא זידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא דהתם זידו לעשות ולא
גזיס נמי סבור הוא שכן הפסיד
זצירו אס לא ישלים תנאו כמו אס
ישלם אסמכתא וצההיא ודאי גמר
ומקני ולא תשיב אסמכתא ואומר
צצבו עלי לשלם ודאי מן הדין מה
צצדי לעשות ולא עשימי אבל היכא
דגזיס אע"ג דהוי זידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
אלפא זוזי מכל מקום כיון דגזיס ודאי
הוי גוונא דמתנה לשלם אלף זוז
צציל קרקע אחת ודאי תשיב

אימתי ובמה. אימתי כגון דמתנינן דהכא או צמה דצריס אמוריס:
גבירא אגברא. דרבי יהושע צן לוי ארמי צר חמא רמי צר חמא
סבר אימתי דרבי יהודה לחלוץ צא: ההיא דרבי יהודה היא משום
רבי טרפון. לעולם אימתי לפרש הוא ורצנן דמתנינן לא פליגי
עליה ומתניתא דקמני צין שיש לו
כו' דמשמע טעמא משום אסמכתא
ר' יהודה גופיה אמרה משמיה דרבי
טרפון ופליגי ארצנן דמתנינן
דטעמיהו משום יאצו וצמתנינן
ר' יהודה מילתיהו דרצנן קא מפרש:
אין אחד מהן נזיר. שנים יושצין
ואחד עובר זה אומר פלוני העובר
נזיר הוא זה אומר אינו נזיר ואמר
אחד הריני נזיר אס כמותו הוא
שהוא נזיר ותצרו אומר הריני נזיר
אס כמותו הוא שאינו נזיר ושניהם
מתכוונין לניירות ומלא כחד מהס
ואמר רבי טרפון יכול אחד מהן נזיר
שעל הספק אמר דברי חמילה ואין
זו הפלאה דכי יפליא איש (ויקרא כו)
יפרש משמע. אלמא לר' טרפון דכי
תלי תנאה צמדי דלאו צדיה ולא
ידע לה אפילו הכי הויה אסמכתא
ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני:
לוח צריצים פסול לעדות. דק"י"ל
(ב"ב דף ע"ה): המלוה והלוה עוברין
בלא תעשה וכוין דחימוד ממון
מעצרו על דת הוה לר' כרשע דחמס
דעובר נמי על לא תעשה מפני
חימוד ממון: מלוה הצאה צריצים.
ומשמע אחריויהו: צר צניסוס
אזויף. הלוה: והוה ליה. האי סהלא
לגמרא לומר כן דע"ל דלא
מוקני. אבל קשה לי נמי
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריצ"ל ור"י דק"י"ל אימתי
לפרש ר' יצ"ל הריב"ז
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקים ציבטו על
עולם סבר דאסמכתא קני
וזה אי מני משחק בקוביא
ס' דוחה לו לא אסמכתא
דלון צידו בלא וצמ ומקני
אבל מפריחי יוניס דאמר
צקנסא תליא מלתא הוי
אסמכתא ולי מנה תפריחי
יוניס היא דמשחקי בקוביא
לדמר קס לי צנפשא והו
אסמכתא. אמר זה ראינו
צמ ה"ר' דמכר דעביד
אולא סוניה ור' חמני צו
חמא משום דלהך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
למצינן דאי סבירא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבטו על עולם אינו
משחק בקוביא ותמני ציל
אבל לעינן קשה כ"ל דהא
מ"מ הריב"ז סבר גזיס
דעסקים ציבטו על עולם
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

תורה אור השלם

1. לא תשא שמע שוא
אל תשת ידך עם רשע
להיות עד חסיד.

שמות כב א

גלוי הש"ס

גמ' וצריצא וכו' התם
הוא דלא גמר ופסי. לפי'
צ"ל דהך מ"ד ס"ל כרמזים
לדליל דאימתי דרבי לחלוץ
וס' ל"מ ל"ק דפסולין משום
הויה אסמכתא ולא גמר
ומקני. אבל קשה לי נמי
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריצ"ל ור"י דק"י"ל אימתי
לפרש ר' יצ"ל הריב"ז
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקים ציבטו על
עולם סבר דאסמכתא קני
וזה אי מני משחק בקוביא
ס' דוחה לו לא אסמכתא
דלון צידו בלא וצמ ומקני
אבל מפריחי יוניס דאמר
צקנסא תליא מלתא הוי
אסמכתא ולי מנה תפריחי
יוניס היא דמשחקי בקוביא
לדמר קס לי צנפשא והו
אסמכתא. אמר זה ראינו
צמ ה"ר' דמכר דעביד
אולא סוניה ור' חמני צו
חמא משום דלהך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
למצינן דאי סבירא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבטו על עולם אינו
משחק בקוביא ותמני ציל
אבל לעינן קשה כ"ל דהא
מ"מ הריב"ז סבר גזיס
דעסקים ציבטו על עולם
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

לעני רש"י

אשתלויין [אשתלויין].
עוף פיתיון.

מוסף רש"י

לעולם אין אחד וזה
נזיר. שנים שחיי ועיניו וכן
אחד לפניהם ואמר אחד
הריני מיר שזה סבא אללל
נזיר הוא, וזכור אמר הכיני
מיר שאני מיר, וצנפון
מלא כחד מהן, אין אחד
מהן מיר, לפי שלא נתנה
מירות להיות מיר צמיה
וצנפון אלא צנפלאה וזמית
מפריחי (ויג' ו' ובש"י)
עובדין (ו' ונדרים י"ג) דלא
סמכא דמתיבו ממש לשם
מירות אלא מלו מירותו צוה
שנא ענדין ולא היה פיו וכו'
רשע, שהרי מורה פסלה קרוב לעדות (ע"ל י"ג). ואין אדם משיב עצמו רשע. אין אדם משיב עצמו רשע. ואם דק"ל הולאת פי, כמאה עדים דמי, אינו מתיי לממונה, אבל לקנסא ועלשע מלקות וליפלא לא (ביבמות כה).